

UTVIKLINGEN PÅ ARBEIDSMARKEDET¹

NAVs arbeidsmarkedsprognose

Sammendrag

Utbruddet av koronaviruset og den påfølgende nedstengningen har hatt store konsekvenser både for norsk økonomi og på arbeidsmarkedet. Til tross for solid gjeninnhenting i løpet av andre halvår, ble nedgangen i fastlands-BNP i 2020 den største som noensinne er registrert. Vi forventer at den økonomiske gjeninnhentinga fortsetter gjennom 2021 og 2022, etter hvert som de strenge smittevernstiltakene lettes på.

Vi forventer en betydelig bedring på arbeidsmarkedet fra andre halvår i år i takt med at samfunnet gjenåpnes. I gjennomsnitt anslår vi at antallet registrerte helt ledige vil ligge på 104 000 i år og 87 000 neste år. Dette tilsvarer henholdsvis 3,7 og 3,0 prosent av arbeidsstyrken. Sysselsettingen forventes å øke noe de kommende årene, hovedsakelig fra andre halvår i år. Vi forventer svak vekst i arbeidsstyrken som følge av lav befolkningsvekst og høy arbeidsledighet.

Tvungen sparing gjennom 2020 som følge av at man i liten grad har kunnet reise til utlandet, spise ute og liknende, gjør at mange husholdninger nå har mye oppsparte midler. Det vil resultere i sterk vekst i privat konsum både i år og neste år når økonomien gradvis åpner opp, og dette vil være den klart sterkeste vekstimpulsen for norsk økonomi de kommende to årene. Den offentlige etterspørselen vil også bidra positivt. Vi forventer at oljeinvesteringene vil fortsette å falle i år og neste år, og dette vil dempe veksten i norsk økonomi noe. På den andre siden ventes boliginvesteringene å hente seg inn etter flere år med nedgang, noe som bidrar i positiv retning. Veksten i verdensøkonomien vil også ta seg opp etter hvert som smittevernsrestriksjonene lettes, noe som vil gi økt etterspørsel etter norske varer og tjenester fra utlandet. Økt eksport vil være et av de viktigste bidragene til veksten i norsk økonomi fram mot 2022.

.....
¹ NAVs arbeidsmarkedsprognoser er utarbeidet av prognosegruppen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Artikkelen er skrevet av Audun Gjerde, Kristian Myklathun, Johannes Sørbo og Eugenia Vidal-Gil. Artikkelen er basert på informasjon tilgjengelig per 1. mars.
.....

Et krevende arbeidsmarked

Arbeidsmarkedet ble sterkt preget av koronapandemien i 2020. I løpet av fire uker i mars og april økte andelen arbeidssøkere registrert hos NAV fra 3,8 til 15,3 prosent av arbeidsstyrken. På det meste var 433 000 arbeidssøkere registrert hos NAV. Utover våren og sommeren falt antallet arbeidssøkere kraftig, men 2021 har startet med betydelig høyere ledighet enn det som var tilfellet før krisen.

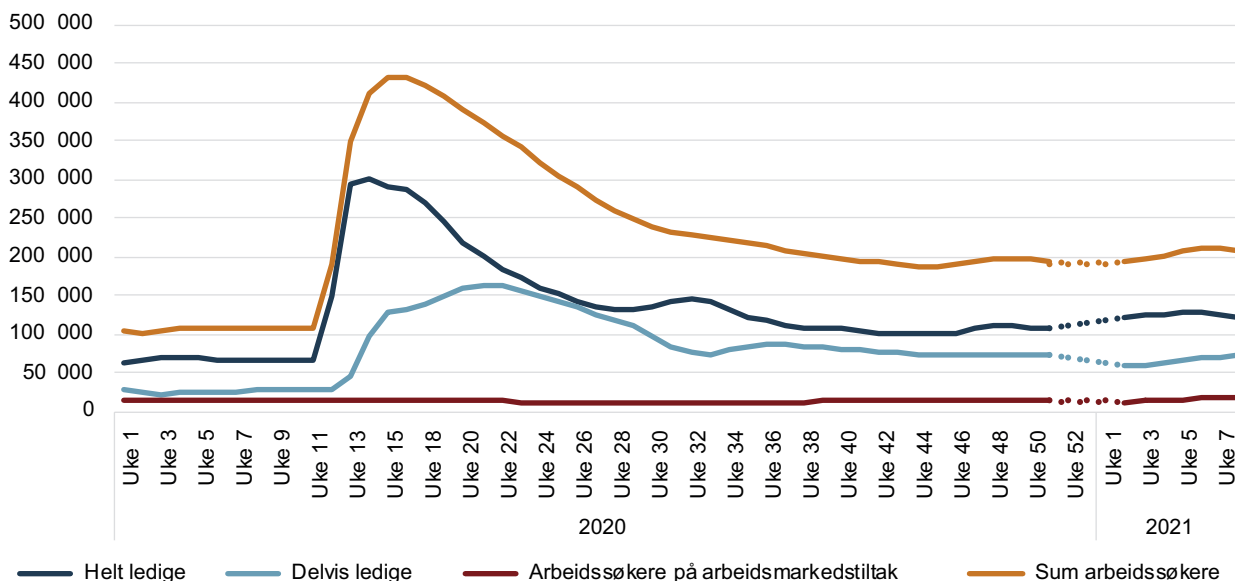
De siste månedene har også økt smittetrykk gitt nye innstramminger i smitteverntiltak i de geografiske områdene som er rammet. Det har stoppet nedgangen i antallet arbeidssøkere, og i stedet medført en ny økning. Ved utgangen av februar var det registrert 207 900 arbeidssøkere hos NAV, som utgjør 7,3 prosent av arbeidsstyrken. 137 100 av disse, som tilsvarer 4,8 prosent av arbeidsstyrken, var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak.

Det er i stor grad permitteringer som har drevet utviklingen det siste året. Det ble langt billigere for bedriftene å permittere, og kombinert med svært stor usikkerhet i mars og april ga det store utslag. Vi gikk fra om lag 5 000 permitterte til 275 000 permitterte i løpet av noen uker våren 2020. Etter dette har antallet permitterte falt kraftig, før nye innstramminger i smittevern

igjen har gitt flere permitterte de siste månedene. Det ser imidlertid ut til at bedrifter nå er mer vant til situasjonen med pandemi, og at det er mindre frykt enn det vi så våren 2020. I tillegg har arbeidsgiverperioden igjen økt. Dermed ser vi også at bedriftene ikke permitterer i like stor grad som i første fase av pandemien. Både i november, januar og februar har nye permitteringer i stor grad vært konsentrert rundt de geografiske områdene som har måttet stramme inn og de næringene som blir berørt. I smitteutbruddene i Viken, Oslo og Vestland i januar og februar, var økningen i antall permitterte konsentrert om handelsnæringen og personer som jobber innen butikk og salgsarbeid. Resten av landet var imidlertid lite påvirket, og til sammen økte antallet permitterte med drøyt 10 000 under disse smitteutbruddene. Vi regner med at dette vil prege situasjonen også framover, hvor vi kan få nye lokale smitteutbrudd i ulike deler av landet fram til vi har fått vaksinert en stor nok del av befolkningen.

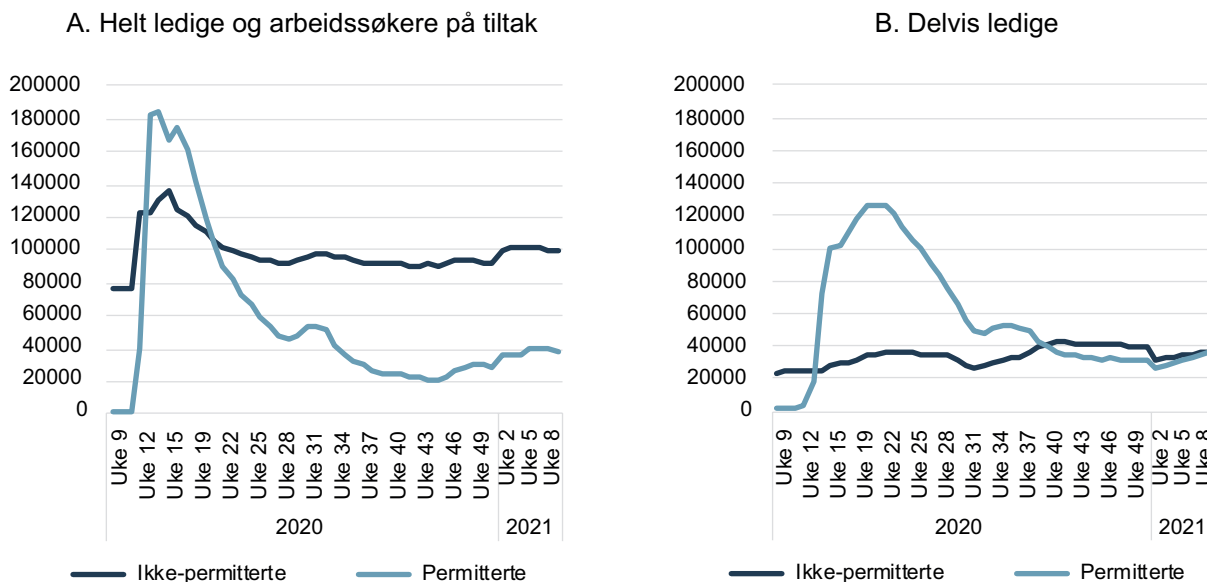
Det har vært utstrakt bruk av delvis permitteringer i denne krisen, noe som kan være en god måte å holde flere i jobb på. Ved utgangen av februar var 35 300 personer registrert som delvis permittert, mens 37 900 var helt permittert. Til sammen var dermed 2,6 prosent av arbeidsstyrken permittert ved utgangen av februar.

Figur 1. Antall registrerte helt ledige, delvis ledige og arbeidssøkere på tiltak pr. uke. Uke 1 2020 – uke 8 2021.



Kilde: NAV

Figur 2. Utvikling i antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak (panel A) og delvis ledige (panel B), fordelt på permitterte og ikke-permitterte. Tall per uke fra februar 2020 til februar 2021



Kilde: NAV

Samtidig er det verdt å merke seg at også antallet arbeidssøkere som ikke er permittert økte kraftig da krisen traff, og ikke har gått tilsvarende ned i etterkant. Ved utgangen av februar var det om lag 134 700 arbeidssøkere som ikke var permittert. Det er mer enn 33 000 flere enn før krisen. Om lag 99 200 av disse var helt ledige eller på arbeidsmarkedtiltak (figur 2A). Vi må forvente at de som ikke er permittert i gjennomsnitt vil gå lenger ledig og ha mer behov for bistand fra NAV for å komme tilbake i jobb. Samtidig er det grunn til å vente at flere permitterte også blir oppsagt etter så lang tid som permittert. Selv om mange permitterte vil komme raskt i jobb når økonomien kan åpne mer opp, vil det i noen næringer ta lang tid før etterspørselen er tilbake der den var før pandemien. Det kan både gi flere konkurser og gjøre at en del av de som nå er permittert vil miste jobben når permitteringsperioden går ut.

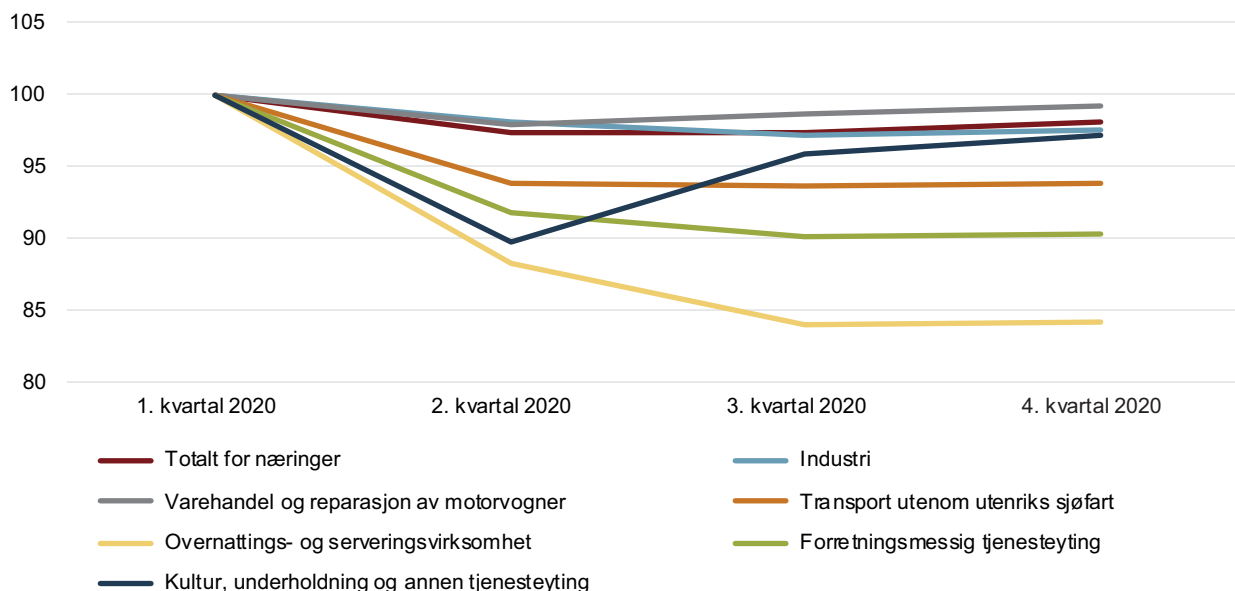
Reiseliv hardt rammet

Krisen har rammet ulike bransjer og yrkesgrupper svært ulikt. For noen yrker, som for eksempel frisører og trafikkskolelærere, var nesten alle tilbake i jobb i slutten av mai. For andre er effektene mer langvarige. Ifølge tall fra nasjonalregnskapet falt sysselsettingen med om lag 50 000 personer fra fjerde kvartal 2019 til

fjerde kvartal 2020. Særlig reiseliv er hardt rammet av pandemien. Innen overnattings- og serveringsvirksomhet falt sysselsettingen med 16 prosent fra første kvartal til tredje kvartal 2020, før den holdt seg stabil mot slutten av året (figur 3). Også innen forretningsmessig tjenesteyting har sysselsettingen falt mye. Dette er en næring som blant annet inneholder virksomheter som driver med utleie av arbeidskraft, men også reisebyrå og liknende. Innen kultur, underholdning og annen tjenesteyting falt sysselsettingen kraftig da krisen traff i vår, men her har mange kommet tilbake i jobb i tredje og fjerde kvartal. Her finner vi blant annet frisører og treningssentre, som ble stengt i vår, men hvor man senere har kunnet åpne igjen i store deler av landet.

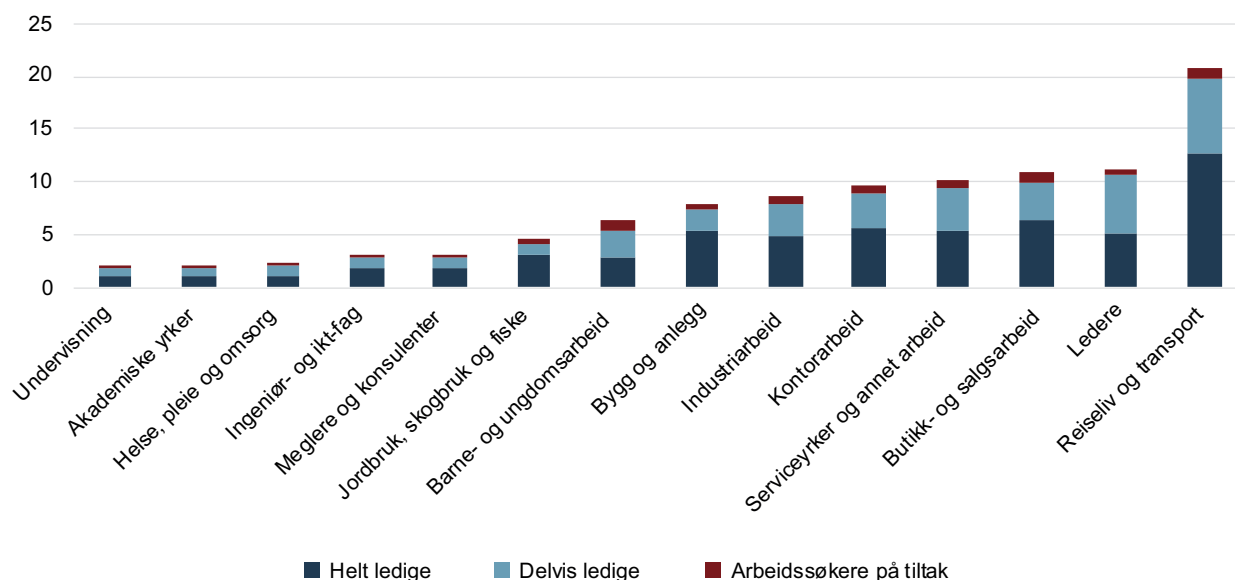
NAVs statistikk over antall arbeidssøkere viser samme bilde. Ved utgangen av februar var 20,7 prosent av arbeidsstyrken innen yrkesgruppen reiseliv og transport registrert som arbeidssøkere hos NAV, det tilsvarer 38 000 personer. Over halvparten av disse var permittert. For denne yrkesgruppen har ledigheten holdt seg svært høy helt siden krisen startet i mars i fjor. Yrker som i stor grad jobber i offentlig sektor har fortsatt lav ledighet, selv om det også her har vært en økning siden krisen startet (figur 4).

Figur 3. Sysselsettingen i utvalgte næringer ifølge nasjonalregnskapet. Sesongjustert. Indeksert: 1. kvartal 2020 =100



Kilde: SSB

Figur 4. Andel arbeidssøkere i prosent av arbeidsstyrken, etter yrkesbakgrunn og arbeidssøkerstatus. Februar 2021



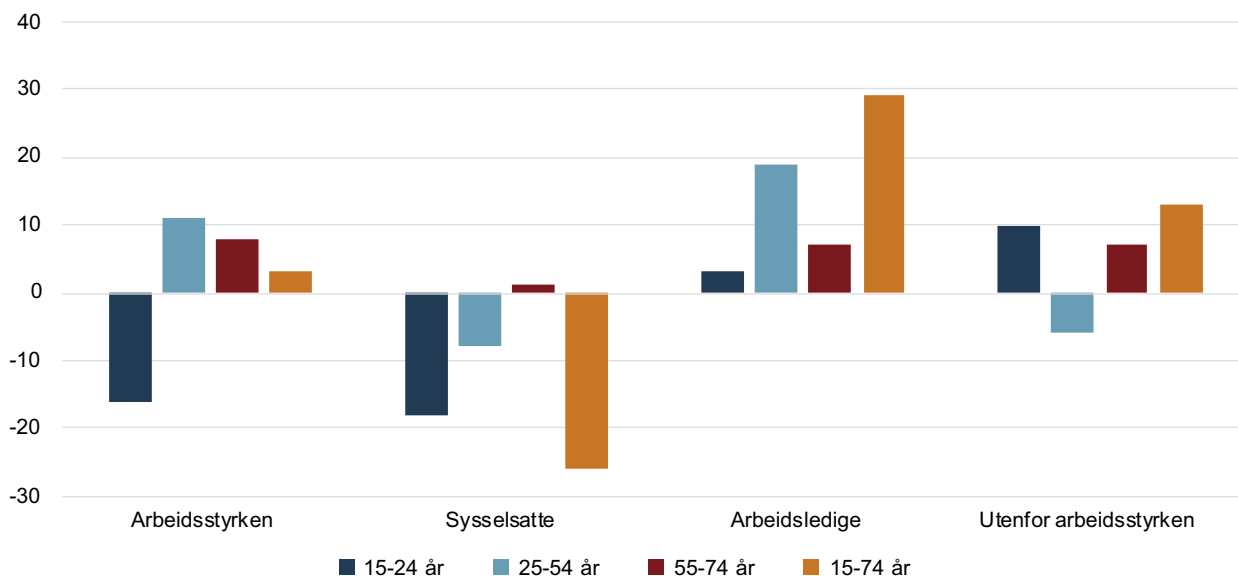
Kilde: NAV

Krisen har rammet unge

Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) viser også et kraftig fall i sysselsettingen det siste året, på 26 000 personer. I motsetning til nasjonalregnskapet inkluderer ikke denne undersøkelsen personer på korttidsopphold eller

arbeidstakere som pendler til Norge, noe som forklarer noe av differansen mellom de to målene. I figur 5 ser vi at det særlig er blant personer i alderen 15-24 år at sysselsettingen har falt. Mer enn to tredeler av fallet i sysselsettingen har skjedd i denne aldersgruppen. Det må

Figur 5. Endring i befolkningen i yrkesaktiv alder etter arbeidsstyrkestatus og alder ifølge AKU. 1 000 personer. 4. kvartal 2019 – 4. kvartal 2020

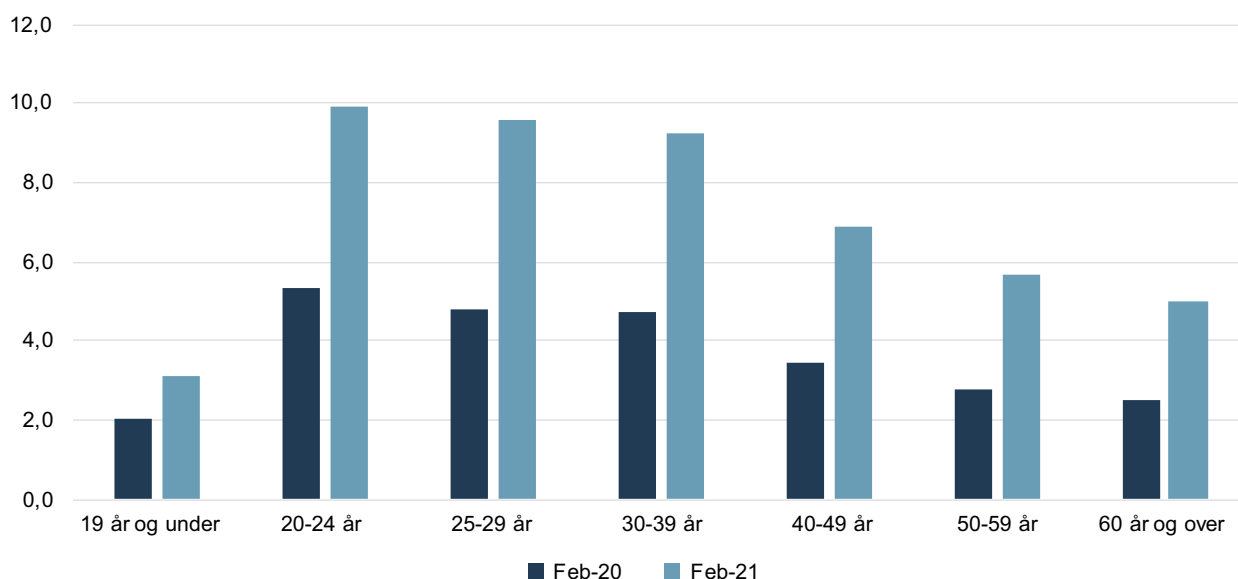


Kilde: SSB

sees i sammenheng med at unge har kort ansiennitet og dermed ofte er de første som blir permittert eller oppsagt ved nedbemanninger. Krisen har også rammet bransjer hvor unge er overrepresentert hardt, som utelivsbransjen. I tillegg vil det være vanskeligere å komme inn i arbeidslivet etter endt utdanning når ledigheten er høy, noe som kan bidra til at flere tar mer utdanning enn de

ellers ville gjort. Figur 5 viser også at antallet i arbeidsstyrken har falt mye for de unge, og yrkesdeltakelsen i aldersgruppen 15-24 år har dermed falt med nesten to prosentpoeng det siste året. I aldersgruppene 25-54 år og 55-74 år har yrkesdeltakelsen holdt seg oppe, til tross for at også disse aldersgruppene har opplevd økt arbeidsledighet.

Figur 6. Andel arbeidssøkere i prosent av arbeidsstyrken etter alder. Februar 2020 og 2021



Kilde: NAV

Ifølge NAVs statistikk er det også blant de unge at andelen arbeidssøkere har økt mest det siste året, til tross for at det normalt er mange unge som ikke melder seg arbeidsledig. Ved utgangen av februar var andelen arbeidssøkere høyest blant personer i 20- og 30-årene (figur 6), og det er også i disse aldersgruppene at andelen arbeidssøkere har økt mest det siste året. I tillegg er en høyere andel av arbeidssøkerne delvis ledig i de eldre aldersgruppene, noe som også kan tyde på at de unge er hardere rammet og kan få en lengre vei tilbake i jobb.

Fortsatt etterspørsel etter arbeidskraft

Koronapandemien har ført til en stor ubalanse mellom tilbud og etterspørsel på arbeidsmarkedet. Mens antallet arbeidssøkere har økt kraftig, falt antallet ledige stillinger da pandemien kom. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå falt antall ledige stillinger fra 69 000 i første kvartal til 54 000 i andre kvartal, justert for normale sesongvariasjoner. Etterpå har imidlertid antallet ledige stillinger tatt seg opp igjen, og i fjerde kvartal var det 66 000 ledige stillinger. Det vil si at etterspørselen etter arbeidskraft nesten er tilbake på samme nivå som i starten av 2020.

Det er likevel stor forskjell mellom ulike næringer. Innen helse, pleie og omsorg, samt offentlig administrasjon var antallet ledige stillinger høyere i fjerde

kvartal 2020 enn ett år tidligere, mens det var en kraftig nedgang innen overnattings- og serveringsvirksomhet, transport og lagring og forretningsmessig tjenesteyting.

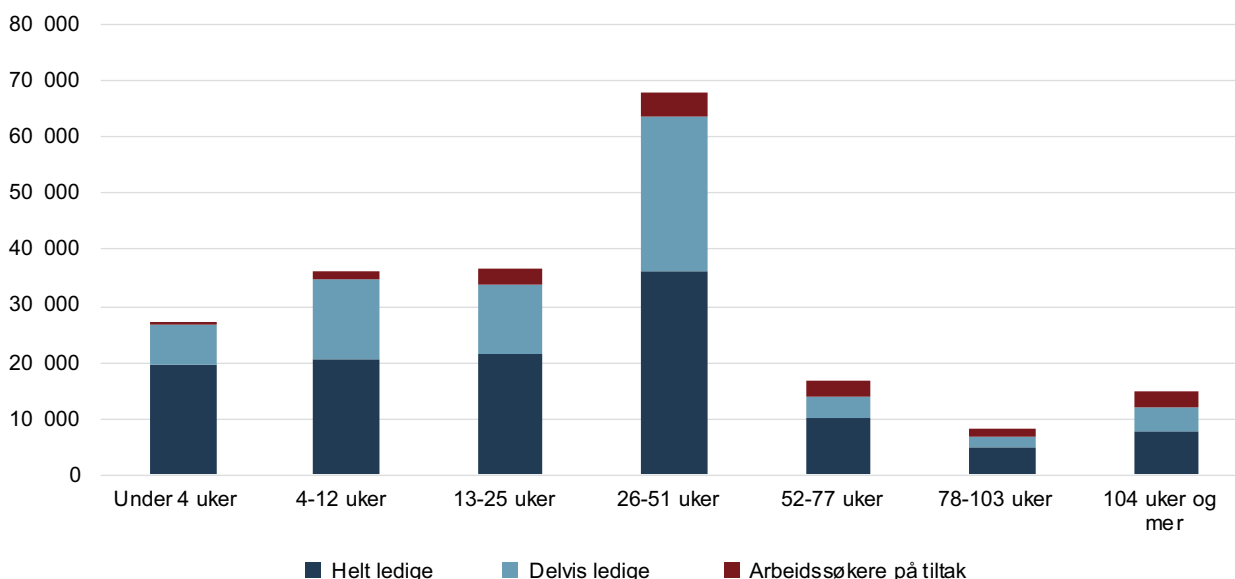
NAVs statistikk over ledige stillinger gir samme bilde. Etter en kraftig nedgang i antallet ledige stillinger våren 2020, har etterspørselen igjen tatt seg opp. De første to månedene av 2021 har det blitt registrert om lag like mange nye ledige stillinger per virkedag som i starten av 2020, men med store forskjeller mellom ulike yrkesgrupper.

Selv om etterspørselen samlet sett ikke har gått så mye tilbake, har siste års utvikling gitt store ubalanser i arbeidsmarkedet. Antallet arbeidssøkere per ledige stilling har økt kraftig, og dermed også konkurransen om jobbene. For yrker innen reiseliv og transport er det både svært høy arbeidsledighet og svært få ledige stillinger. Dette vil bedres når samfunnet kan åpnes mer opp, men trolig vil det også bli økt behov for omstilling mot andre typer jobber for en del av arbeidssøkerne.

Mange langtidsledige

I et arbeidsmarked med stor ubalanse vil også flere bli langtidsarbeidssøkere. I og med at det nå er mer enn et halvt år siden pandemien traff Norge, har vi også fått

Figur 7. Antall arbeidssøkere etter arbeidssøkerstatus og varighet som arbeidssøker. Februar 2021



Kilde: NAV

en kraftig vekst i antallet langtidsarbeidssøkere. 68 000 av arbeidssøkerne ved utgangen av februar hadde vært arbeidssøkere mellom 26 og 52 uker, og til sammen 108 300 hadde vært arbeidssøkere i mer enn 26 uker. Av disse var 71 300 helt ledige eller arbeidsøkere i tiltak. Utover 2021 må vi dermed regne med at en stadig større andel av arbeidssøkerne har vært arbeidssøkere i mer enn ett år. Denne gruppen vil begynne å øke i mars/april, når vi passerer ett år siden pandemien traff Norge. Når mange blir stående lenge uten arbeid kan det også øke sannsynligheten for at flere faller varig utenfor, og slik gi langvarig negative konsekvenser i form av lavere sysselsetting.

Utviklingen internasjonalt

Utviklingen hos våre handelspartnere er viktig for utviklingen i norsk økonomi, fordi eksporten av tradisjonelle varer og tjenester utgjør i overkant av 25 prosent av bruttonasjonalprodukt (BNP) for Fastlands-Norge² og påvirker etterspørselen etter arbeidskraft direkte. I 2020 gikk 58 prosent av fastlands-eksporten til EU og om lag 7 prosent til USA.

Den globale økonomien

Det globale utbruddet av koronaviruset har hatt store konsekvenser for verdensøkonomien. I sine nyeste prognoser anslår IMF at verdens BNP falt med 3,5 prosent i 2020. I oktober ble det anslått en nedgang på 4,4 prosent for 2020. Oppjusteringen kommer av at aktiviteten i fjerde kvartal var høyere enn ventet. Veksten er ventet å ta seg kraftig opp igjen i 2021, og IMF anslår at verdens BNP vil øke med 5,5 prosent, også dette en oppjustering fra forrige anslag. Det betyr at de anslår at aktiviteten i verdensøkonomien i 2021 vil være høyere enn før pandemien.

Pandemien har også gått hardt utover arbeidsmarkedene verden over. ILO anslår at det i 2020 var en nedgang i utførte arbeidstimer på 8,8 prosent sammenliknet med fjerde kvartal 2019, tilsvarende 255 millioner fulltidsjobber. Den har også påvirket internasjonal handel, og nedgangen fra 2019 til 2020 anslås til rundt

9 prosent. Handel med varer løftet seg betydelig i andre halvdel av 2020, mens handel med tjenester fremdeles ligger godt under normalen. Verdens industriproduksjon var i september tilbake på nivået før pandemien, men det er store regionale forskjeller. I Kina var industriproduksjonen tilbake på nivået før krisen allerede i juni, mens de fleste andre store regioner per november enten lå under eller omtrent likt som nivået før de ble rammet av pandemien.

Spredningen av koronaviruset har gått i bølger det siste året. Etter at man i store deler av verden fikk kontroll på smitten i løpet av våren 2020, har den kommet tilbake i kraftige bølger i de fleste land. Selv om de helsemessige konsekvensene ofte har vært vel så store som ved utbruddet av viruset, har de økonomiske konsekvensene av de senere bølgene stort sett vært mindre siden myndighetene har iverksatt smittevernstiltak som er mer skånsomme mot økonomien.

Det har oppstått ulike mutasjoner av viruset siden starten av utbruddet. De fleste av disse mutasjonene har hatt liten innvirkning på virusets evne til å spre seg. Rundt årsskiftet begynte derimot flere varianter av viruset med mutasjoner i virusets spike-protein å spre seg. Dette proteinet påvirker virusets spredningsevne, og man regner med at disse mutasjonene er mer smittsomme enn tidligere varianter. Det betyr sannsynligvis at de fleste koronatilfellene i verden etter hvert vil være av en variant med denne typen mutasjon. Dette skaper utfordringer for utrulling av vaksiner, da foreløpige studier tyder på at dagens vaksiner kan ha lavere effektivitet mot enkelte av disse muterte utgavene av viruset. Selv om vaksineprodusentene gir uttrykk for at de relativt raskt kan tilpasse vaksinene til nye varianter av viruset, vil dette senke tempoet i vaksineringsen, og dermed forlenge virusets dempende effekt på verdensøkonomien.

Europa

Foreløpige tall fra Eurostat viser at BNP i eurosonen falt med 6,8 prosent i 2020, noe som utgjør den største målte nedgangen i eurosonen, og er sannsynligvis den største økonomiske nedgangen i området siden andre verdenskrig. Fra tredje til fjerde kvartal 2020 falt BNP i eurosonen 0,6 prosent, hvilket betyr at BNP var 5 prosent lavere i dette kvartalet sammenliknet med samme kvartal året før.

.....
² Bruttonasjonalprodukt for Fastlands-Norge er lik bruttonasjonalprodukt (BNP) utenom næringene utvinning av olje og naturgass, rørtransport og utenriks sjøfart.

Det er betydelig ulikhet i hvor stor grad pandemien og medfølgende smittevernstiltak har rammet økonomiene i eurosonen så langt. Pandemien har spesielt rammet land hvor turisme utgjør en stor del av økonomien, som Spania, Italia og Hellas.

Arbeidsledigheten i eurosonen har økt fra 7,4 prosent i mars til 8,3 prosent i desember. Andelen som er uten arbeid er trolig noe høyere, fordi disse tallene ikke inkluderer personer som har vært permitterte mindre enn tre måneder.

BNP i Storbritannia falt med hele 19 prosent i andre kvartal 2020, men har tatt seg noe opp igjen med en vekst på 16 og 1 prosent i henholdsvis tredje og fjerde kvartal. Likevel er den økonomiske aktiviteten ved årets slutt langt svakere enn den var ved årets begynnelse. Vi venter også det vil ta noe tid før den økonomiske aktiviteten i Storbritannia vil ta seg opp igjen til nivået før pandemien. Dette til tross for at landet per i dag ligger godt an med tanke på vaksineringsgraden av befolkningen, og dermed er forventet å kunne redusere smitteverntiltak noe tidligere enn resten av Europa.

Vellykket vaksineringsgrad av befolkningen er avgjørende for å komme tilbake til normalen. Per i dag ligger vaksineringsgraden i EU klart bak land som USA og

Storbritannia. Det er betydelig usikkerhet om når man har vaksinert tilstrekkelig antall personer i Europa til at man gi slipp på inngripende smittevernstiltak, men vi venter at andre halvdel av 2021 vil fortone seg betydelig annerledes enn første halvdel.

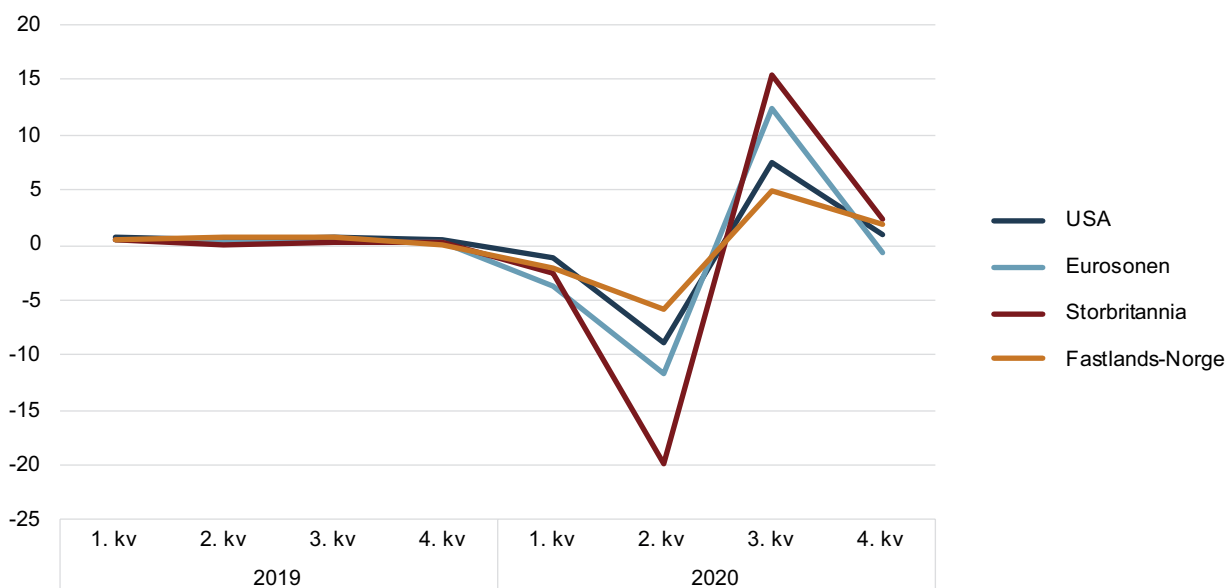
Vi venter at virus og smittetiltak vil prege økonomien i eurosonen hele første halvår, men at økt aktivitet i andre halvår vil føre til at veksten for året som helhet vil lande på omtrent 3,9 prosent. Det er stor usikkerhet knyttet til anslaget, spesielt knyttet til spredning av muterte virusvarianter, potensielle problemer med oppskalering av vaksineproduksjon, og problemer med å få vaksinert en tilstrekkelig andel av befolkningen.

USA

Koronakrisen førte til en stor nedgang i BNP i første halvår i 2020, på henholdsvis 1,3 og 9,0 prosent i første og andre kvartal. Opphentinga begynte i andre halvår med en vekst på 7,5 prosent i tredje kvartal og på 1,0 prosent i fjerde kvartal. Til tross for økningen i andre halvår var BNP i fjerde kvartal 2020 fortsatt 2,5 prosent lavere enn samme kvartal året før.

Smittetrenden i USA har vært nedadgående siden begynnelsen av januar. De ligger også godt an når det

Figur 8. Kvartalsvis BNP-vekst blant Norges viktigste handelspartnere. Sesongjusterte tall. Prosent



Kilde: BEA, Eurostat og SSB

gjelder vaksinerings, og i begynnelsen av mars hadde de vaksinert tre ganger så mange innbyggere som EU.

Den nye administrasjon har lansert en stimuluspakke med ramme på 1 900 milliarder dollar. Dersom de vesentligste deler av pakken blir vedtatt, vil dette utgjøre en betydelig ekspansiv impuls for den amerikanske økonomien.

I sum forventer vi en gradvis bedring av økonomien i USA gjennom 2021, med en årsvekst i BNP på omtrent 4,8 prosent. Det innebærer at BNP allerede i år vil overgå nivået før krisen. Som for eurosonen så er dette et anslag med stor usikkerhet, og også her er det forhold knyttet til smitteutvikling og vaksinerings mot koronaviruset som utgjør det største usikkerhetsmomentet.

Arbeidsledigheten i USA økte kraftig som følge av koronakrisen. I april var ledigheten på hele 14,8 prosent. Det er ikke registrert høyere ledighet siden målingene begynte i 1948. Siden april har det vært en jevn nedgang i arbeidsledigheten, og i januar var ledigheten på 6,3 prosent. Også sysselsettingen falt kraftig i vår. Gjenopphenting her har vært noe sei-

gere, og det er lite endring siden oktober. Det betyr at sysselsettingsnivået fremdeles er langt lavere enn normale nivåer. Det er nå omtrent fire millioner langtidsledige, og i tillegg har omtrent like mange sluttet å lete aktivt etter jobb. Det betyr at en stor gruppe mennesker er i ferd med å få en svak tilknytning til arbeidslivet, noe som vil kunne ha langvarige effekter på arbeidsmarkedet og økonomien.

Den makroøkonomiske utviklingen i Norge

Historisk nedgang i fastlandsøkonomien i 2020

Bruttonasjonalprodukt (BNP) for Fastlands-Norge falt med 2,5 prosent fra 2019 til 2020 som følge av koronapandemien. Dette er den kraftigste nedgangen som er målt siden nasjonalregnskapet begynte i 1970. Korona-utbruddet førte til en omfattende nedstengning av det norske samfunnet i mars og april som gjenspeiles i en dyp nedgang i fastlands-BNP i første og særlig andre kvartal 2020 (tabell 2). Etter hvert som det ble lettet på de strengeste smitteverntiltakene, tok aktiviteten i norsk økonomi seg opp. Veksten i fastlands-BNP var særlig høy i tredje kvartal 2020, men avtok noe i fjerde kvartal da det ble innført nye innstramminger i smitteverntiltakene. Til tross for betydelig vekst gjennom andre halvår, var nivået på fastlands-BNP i fjerde kvartal 2020 fortsatt lavere enn i fjerde kvartal 2019. Selv om nedstengingen våren 2020 medførte lavere aktivitet i de aller fleste næringene, er det de private tjenestenæringene som har blitt hardest rammet av koronapandemien, spesielt de som innebærer sosial kontakt, som overnattings- og serveringsvirksomhet, kultur, underholdning og annet tjenesteyting, samt transport. Det er i disse næringene bruttoproduktet falt mest i første og andre kvartal i fjor, samt innen forretningsmessig tjenesteyting på grunn av lavere aktivitet innen innleie av arbeidskraft. Etter sterk vekst i tredje kvartal, medførte strengere smitteverntiltak i fjerde kvartal at bruttoproduktet i overnattings- og serveringsvirksomhet, kultur, underholdning og annet tjenesteyting, samt transport falt på nytt, noe som bidro til å dempe veksten i fastlandsøkonomien. I bygg og anlegg, industri og varehandel økte aktiviteten gjennom andre halvår 2020. I fjerde kvartal var vekst innen varehandel og industri, hovedsakelig blant oljeleverandørene, de viktigste bidragene til veksten i fastlands-BNP.

Makroøkonomiske anslag for våre viktigste handelspartnere

I vår prognosebane har vi lagt til grunn at utviklingen i BNP for våre viktigste handelspartnere i prognoseperioden blir som vist i tabell 1. Våre anslag er basert på de nyeste tilgjengelige makroøkonomiske anslagene fra sentralbankene Federal Reserve (USA), ECB (Eurosonen), Bank of England (Storbritannia) og Riksbanken (Sverige), samt de siste prognosene fra IMF og Norges Bank. Våre anslag er i tillegg basert på vår vurdering av utviklingen i verdensøkonomien den seneste tiden.

Tabell 1. Anslag på gjennomsnittlig årsvekst i BNP for våre viktigste handelspartnere

Land	2020	2021	2022
USA	-3,5 %	4,8 %	3,2 %
Eurosonen	-6,8 %	3,9 %	3,3 %
Storbritannia	-10,2 %	4,8 %	3,1 %
Sverige	-2,8 %	3,7 %	2,1 %
Kina	2,3 %	8,3 %	5,9 %

Tabell 2. Utvalgte makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig vekst og sesongjustert kvartalsvis vekst. Prosent

	2019	2020	1. kv. 2020	2. kv. 2020	3. kv. 2020	4. kv. 2020
Bruttonasjonalprodukt	0,9	-0,8	-1,4	-4,6	4,5	0,6
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge	2,3	-2,5	-2,0	-5,9	5,0	1,9
Konsum i husholdninger mm	1,3	-7,4	-4,3	-10,2	9,4	-0,1
↪ Varekonsum	0,0	5,5	-2,2	6,1	5,9	0,7
↪ Tjenestekonsum	2,8	-11,8	-5,4	-17,8	12,3	0,6
Konsum i offentlig forvaltning	1,9	1,7	0,3	-2,1	2,9	2,8
Bruttoinvestering i fast realkapital	4,8	-3,9	-3,9	-1,9	-0,8	0,9
↪ Utvinning og rørtransport	12,6	-4,9	-5,5	-5,5	-3,2	0,1
↪ Fastlands-Norge	4,0	-3,9	-4,1	0,0	-1,0	1,1
↪↪ Næringer	5,6	-6,3	-4,4	-5,8	0,6	2,5
↪↪↪ Industri og bergverk	24,4	-10,8	-10,1	-7,4	1,7	-2,0
↪↪ Boliger (husholdninger)	-1,7	-4,0	-2,2	0,4	-1,2	4,7
↪↪ Offentlig forvaltning	7,2	-0,3	-5,3	8,5	-2,9	-3,9
Eksport i alt	0,5	-0,9	-1,7	-7,3	4,4	1,8
↪ Tradisjonelle varer	4,6	-2,3	-2,6	-7,8	8,4	3,9
↪ Tjenester	3,5	-13,3	-0,7	-19,8	3,7	2,9
Import i alt	4,7	-12,2	-3,5	-17,1	10,5	0,3
↪ Tradisjonelle varer	5,7	-2,5	-2,4	-7,2	12,7	1,8

Kilde: SSB (NR)

Nedgang i investeringene

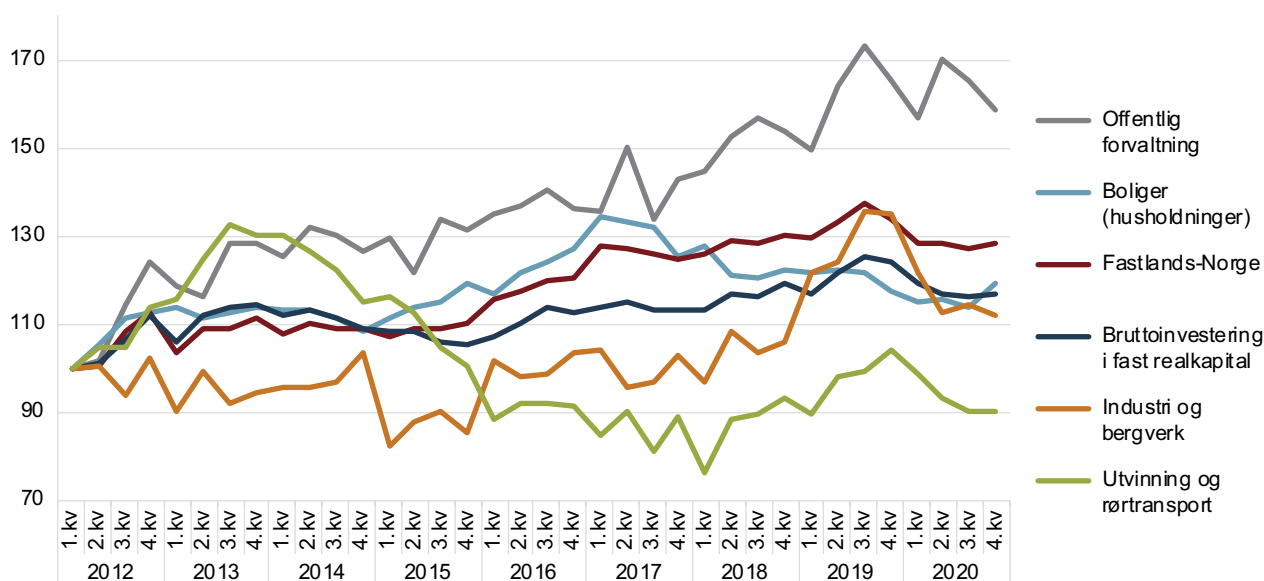
De totale bruttoinvesteringene i fast realkapital utgjør om lag en tredel av fastlands-BNP og inkluderer både investeringer på norsk sokkel og på fastlandet. I 2020 gikk bruttoinvesteringene ned med 3,9 prosent som følge av en nedgang både i oljeinvesteringene og fastlandsinvesteringene. Bruttoinvesteringene innen utvinning og rørtransport falt med 4,9 prosent, mens bruttoinvesteringene i Fastlands-Norge falt med 3,9 prosent. En nedgang i næringsinvesteringene, særlig i industriinvesteringene, og i boliginvesteringene trakk ned bruttoinvesteringene i Fastlands-Norge i 2020, mens investeringene i offentlig forvaltning holdt seg omtrent uendret sammenliknet med 2019. Utviklingen i bruttoinvesteringene var noe mer positiv i andre halvår 2020. Nedgangen i oljeinvesteringene bremsset opp i fjerde kvartal, mens fastlandsinvesteringene tok seg noe opp, og særlig boliginvesteringene hadde betydelig vekst mot slutten av fjoråret. Offentlige investeringer falt derimot gjennom andre halvår etter kraftig vekst i andre kvartal (figur 9).

Nedgang i petroleumsinvesteringene

Som følge av koronautbruddet og uenighet mellom OPEC-landene og Russland om kutt i oljeproduksjonen, falt oljeprisen kraftig i løpet av mars i fjor. Bunnen ble nådd i april med cirka 20 dollar fatet. Etter dette har oljeprisen tatt seg opp igjen, og var ved utgangen av februar i år på 64 dollar fatet, omtrent på samme nivå som før koronapandemien. Kontrakter for framtidige oljeleveranser tyder på at oljeprisen vil avta noe i løpet av de nærmeste to årene. I vår prognose ligger det til grunn at oljeprisen blir i gjennomsnitt 62 dollar fatet i år og 59 dollar fatet i 2022. Det er imidlertid knyttet stor usikkerhet til anslaget.

Oljeinvesteringene økte gjennom 2018 og 2019 etter fire år med nedgang. I fjor gikk oljeinvesteringene ned igjen. Nedgangen var særlig sterk i første halvår, noe som kan sees i sammenheng med koronapandemien og det kraftige fallet i oljeprisen. Nedgangen avtok i tredje kvartal, og i fjerde kvartal holdt oljeinvesteringene seg stabile. I SSBs investeringsundersøkelse fra

Figur 9. Utviklingen i investeringene. Sesongjustert. Indeksert: 1. kvartal 2012=100



Kilde: SSB (NR)

februar anslår operatørene på norsk sokkel at investeringene innen olje- og gassvirksomhet i år vil bli på 175 milliarder kroner. Dette er en nedgang på 6,4 prosent sammenliknet med anslaget for 2020 gitt i februar i fjor, målt i løpende priser. Anslaget på oljeinvesteringene i 2021 har dermed blitt oppjustert i hver av de tre siste målingene, trolig som følge av både høyere oljepris og regjeringens skattepakke for oljenæringen. Det første anslaget som er gitt for 2022 tyder på en nedgang på 9 prosent sammenliknet med investeringsanslaget for 2021 gitt i februar i fjor. Vi venter derfor at oljeinvesteringene fortsetter å gå ned i år og i 2022 (tabell 3).

Nedgang i boliginvesteringene

Boliginvesteringene falt både i 2018 og i 2019 etter å ha vokst kraftig i 2015 og 2016. I 2020 gikk boliginvesteringene ned med ytterligere 4 prosent. Det var særlig i første kvartal at boliginvesteringene hadde en betydelig nedgang. Etter en svak utvikling i andre og tredje kvartal, tok boliginvesteringene seg opp i fjerde kvartal med en økning på 4,7 prosent, ifølge sesongjusterte nasjonalregnskapstall. Utviklingen i boliginvesteringene følger utviklingen av igangsetting av nye byggeprosjekter, som også gikk ned i 2018, 2019 og i fjor. Summen av igangsatt

bruksareal til bolig i 2020 ble 2 prosent lavere enn i 2019, men tall fra SSB viser at igangsettingen hadde en økende trend gjennom året.

Ifølge sesongjusterte tall fra SSB har boligprisene steget kontinuerlig siden andre kvartal 2018. I fjor var boligprisveksten noe svakere i første halvår, men tiltok i andre halvår. Sammenliknet med fjerde kvartal 2019, var boligprisene 7,1 prosent høyere i fjerde kvartal 2020. Dette er den høyeste årlige boligprisveksten siden første kvartal 2017. I gjennomsnitt ble boligprisene 4 prosent høyere i 2020 enn i 2019 ifølge SSB. Sesongjusterte månedstall fra Eiendom Norge viser at boligprisene falt i mars og april i fjor, men har siden økt betydelig, og var i januar i år 8,6 prosent høyere enn i januar 2020. Den kraftige boligprisveksten må sees i sammenheng med det store rentekuttet som Norges Bank foretok våren 2020. Det bidro til å senke lånekostnadene og ga økt realinntekt for størsteparten av befolkningen. I tillegg ble fleksibilitetskvoten i boliglånsforskriften midlertidig utvidet i andre og tredje kvartal i fjor, noe som trolig førte til at flere enn tidligere fikk innvilget boliglån. Vi forventer at boligprisveksten blir noe høyere i år og neste år enn i fjor som følge av fortsatt lave utlånsrenter og lavere boligbygging de seneste årene. Vekst i boligprisene

vil påvirke igangsettingen av nye byggeprosjekter. Vi forventer derfor en moderat vekst i boliginvesteringene i år og neste år.

Betydelig nedgang i industriinvesteringene

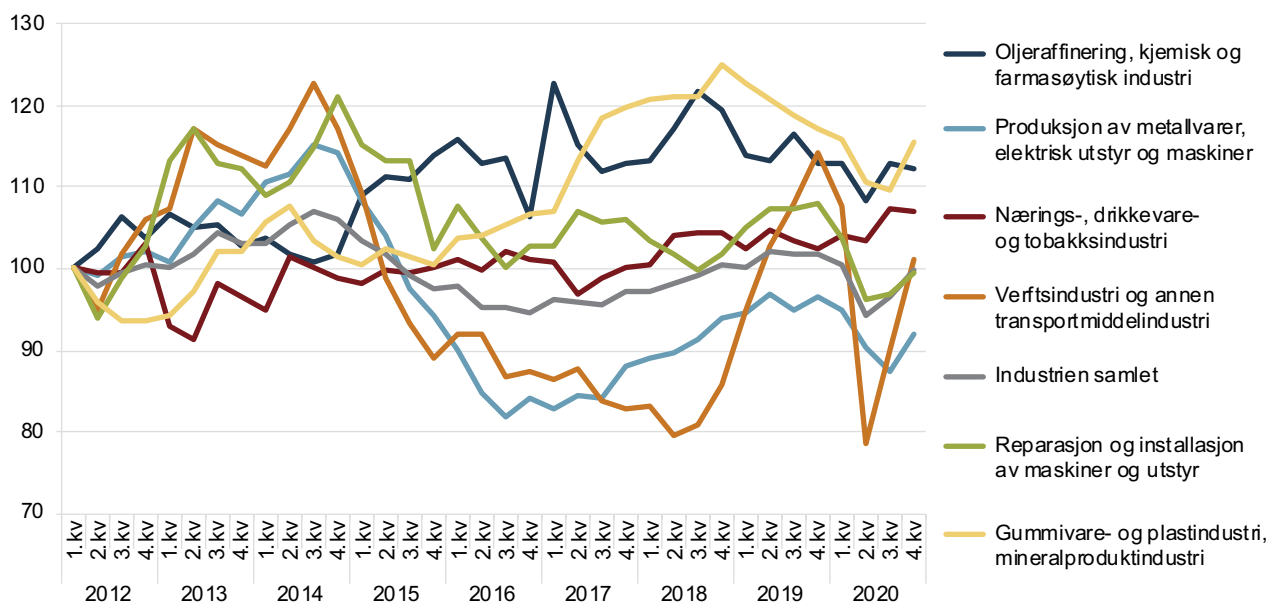
Industriinvesteringene falt med 10,9 prosent i fjor, etter en kraftig økning i 2019. Nedgangen var særlig stor innen oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri. Metallindustri og maskinreparasjon og -installasjon hadde også en betydelig nedgang. Høyere investeringer i næringsmiddelindustrien, særlig innen bearbeiding og konservering av fisk, bidro på den andre siden til å dempe nedgangen i industriinvesteringene.

Ifølge SSBs investeringsundersøkelse fra februar er virksomhetenes anslag på industriinvesteringene i år 6 prosent lavere enn anslaget for 2020 gitt på samme tidspunkt i fjor, målt i løpende priser. Investeringsanslaget for 2021 har dermed blitt betydelig oppjustert i løpet av det siste året. Det er særlig næringsmiddelindustrien som trekker ned investeringsanslaget. Lavere investeringer innenfor oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri samt maskinreparasjon og -installasjon bidrar også til nedgangen. Vi venter derfor en ytterligere nedgang i industriinvesteringene i år. I 2022 forventer vi en moderat økning.

Gjeninnhenting i industriproduksjonen

Bruttoproduktet i industrien falt med 2,5 prosent i 2020. De aller fleste industrinæringene hadde en nedgang i produksjonen i fjor, men det var særlig verftsindustri og annen transportmiddelindustri, samt produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner, begge leverandører til oljeindustrien, som trakk ned industriproduksjonen. I næringsmiddelindustrien økte derimot produksjonen i 2020, noe som bidro til å dempe den samlede nedgangen. Utviklingen i industriproduksjonen gjennom 2020 gjenspeiler utviklingen av koronapandemien og tiltakene satt i verk for å begrense smittespredningen: Industriproduksjonen falt i første og særlig andre kvartal, og tok seg opp i tredje og fjerde kvartal (figur 10). Det var også leverandørene til oljeindustrien som hadde det største produksjonsfallet i første halvår i fjor, og spesielt verftsindustri og annen transportmiddelindustri. Dette kan sees i sammenheng med strenge smitteverntiltak og mangelen på innleid utenlandsk arbeidskraft som følge av reiserestriksjoner. Utviklingen snudde i andre halvår med en kraftig gjeninnhenting etter hvert som smitteverntiltakene ble lettet på. Aktiviteten blant produsentene av innsatsvarer tok seg også noe opp i løpet av andre halvår som følge av gjeninnhenting i internasjonal økonomi.

Figur 10. Bruttoprodukt for industrien. Utvalgte industrinæring. Sesongjustert. Indeksert: 1. kvartal 2012=100



Kilde: SSB (NR)

Ifølge SSBs konjunkturbarometer for industrien er utsiktene for første kvartal 2021 svakt positive, noe som er en bedring sammenliknet med forrige undersøkelse. Det er produsentene av innsatsvarer og konsumvarer som har positive forventninger, mens produsentene av investeringsvarer er mindre negative til utsiktene for første kvartal enn de var i forrige undersøkelse. Samtidig melder en stor andel av industriledere at koronapandemien fortsatt skaper usikkerhet. Ordretilgangen fra hjemmemarkedet er ventet å øke noe, mens det ventes en liten nedgang i både ordretilgang fra eksportmarkedet og samlet ordrebeholdning. Vi venter at industriproduksjonen gradvis henter seg inn i løpet av 2021 og 2022, hjulpet av en fortsatt svak kronekurs, som bidrar til økt konkurranseevne for eksportrettet industri, og høyere vekst internasjonalt.

Stort fall i privat konsum

Husholdningenes forbruk utgjør om lag halvparten av fastlands-BNP og har derfor stor betydning for veksten i norsk økonomi. Husholdningenes konsum falt med 7,4 prosent i fjor og var hovedårsaken til nedgangen i fastlands-BNP. Det var i første halvår, og særlig i andre kvartal, at privat konsum falt kraftig som følge av nedstengingen. Med den gradvise gjenåpningen ble det betydelig vekst i privat konsum i tredje kvartal, som igjen ble dempet i fjerde kvartal med gjeninnføring av strengere smitteverntiltak. Det er tjenestekonsumet som har vært hardest rammet av smitteverntiltakene, og det ble 11,8 prosent lavere i fjor enn i 2019. Varekonsumet tok seg opp allerede i andre kvartal i fjor som følge av en vridning i forbruket fra tjenester til varer, blant annet mat og drikkevarer, og ble 5,5 prosent høyere enn i 2019.

Husholdningenes sparing økte kraftig i fjor som følge av de begrensede konsummulighetene under koronakrisen. Vi forventer at spareraten vil falle gradvis fram mot 2022, og at de oppsparte midlene vil bidra til sterkere vekst i privat konsum framover. I tillegg til de løpende inntektene, tar husholdningene hensyn til sin formue når de bestemmer sitt forbruk, og en stor del av husholdningenes formue består av eiendom. Vi venter vekst i boligprisene fra mot 2022, og sammen med lave renter, vil dette også bidra til høyere vekst i konsumet.

I første kvartal i år har nye smitteutbrudd medført midlertidige, lokale innstramminger i smitteverntiltakene.

Slike innstramminger kan forekomme inntil en stor nok andel av befolkningen har blitt vaksinert, derfor venter vi at utviklingen i privat konsum i første halvår i år fortsatt vil gjenspeile begrensninger for konsumet av tjenester til fordel for varekonsumet, og at dette gradvis reverseres i løpet av andre halvår. I sum venter vi at privat konsum vil vokse kraftig både i år og i 2022, og at det er særlig vekst i tjenestekonsumet som vil bidra til det.

Vekst i den offentlige etterspørselen

Den offentlige etterspørselen, det vil si summen av konsum og bruttoinvesteringer i offentlig forvaltning, utgjør rundt en tredel av fastlands-BNP. Ekspansiv finanspolitikk under koronakrisen har bidratt til å dempe nedgangen i fastlandsøkonomien. I vår prognose legger vi til grunn anslått nivå på den offentlige etterspørselen i nasjonalbudsjettet for 2021. Det innebærer at den offentlige etterspørselen vil vokse noe mer og utgjør et større bidrag til gjeninnhenting i fastlandsøkonomien i år enn i fjor.

Eksport av tradisjonelle varer tar seg opp

Eksporten av tradisjonelle varer ble i gjennomsnitt 2,3 prosent lavere i fjor enn i 2019. Den falt kraftig i løpet av de to første kvartalene i 2020 som følge av koronapandemien som rammet Norges viktigste handelspartnere hardt. På samme måte bidro gjeninnhenting i internasjonal økonomi til betydelig vekst i eksporten av tradisjonelle varer i andre halvår 2020.

Etter en kraftig nedgang i fjor, venter vi at den utenlandske etterspørselen etter norske varer og tjenester gradvis tar seg opp i år og neste år. Vi venter at den norske kronen vil holde seg svak, noe som isolert sett bidrar til økt eksport fra Norge, siden norske varer relativt sett blir billigere i utlandet. Vi venter derfor at eksporten av tradisjonelle varer gradvis øker i løpet av 2021 og 2022 (tabell 3).

Valutakurs og rente

Den norske kronen svekket seg kraftig i løpet av de to siste ukene i mars og nådde rekordlave nivåer mot blant annet euro og amerikanske dollar. Dette gjenspeilet blant annet uro i finansmarkedene som følge av nedstengingen av mange økonomier for å begrense spredningen av koronaviruset. Siden mars i fjor har den norske kronen styrket seg cirka 18 prosent. Min-

dre usikkerhet i finansmarkedene etter hvert som flere økonomier gjenåpnet og en økning i oljeprisen har bidratt til dette. Imidlertid har det fortsatt vært en del svingninger i kronekursen som er vanskelige å fange i modellberegningene³. I denne prognosen har vi derfor valgt å holde eurokursen konstant på 10,3 kroner ut 2022, som var gjennomsnittlig kurs måneden før vi avsluttet våre beregninger. Det er stor usikkerhet knyttet til utviklingen av kronekursen framover.

Norges Bank besluttet å holde styringsrenten uendret på 0,0 prosent i desember. Ifølge deres siste

renteprognose vil styringsrenten trolig bli værende på det nivået ut 2021 og øke gradvis først i 2022. Renteprognosen innebærer en raskere renteoppgang enn anslått i forrige rentemøte. Begrunnelsen for dette var at gjeninnhenting i norsk økonomi bremset av økt smitte og strengere smittevern, samtidig som start på vaksinerings kan bidra til raskere oppgang av den økonomiske aktiviteten enn tidligere antatt. I tillegg vil styrking av den norske kronen sammen med utsikter til lav lønnsvekst bidra til lavere prisvekst framover. I våre beregninger har vi lagt til grunn at pengemarkedsrenten vil utvikle seg i tråd med Norges Banks siste renteprognose.

³ Vi benytter KVARTS-modellen i vårt prognosearbeid. Denne modellen er utviklet i SSBs forskningsavdeling. I boks 2.1 i «Konjunkturtrendene 2019/1» redegjør SSB for valget mellom konstant kronekurs og kursen som følger av modellberegningene, samt konsekvensene av en sterkere kronekurs for norsk økonomi ifølge KVARTS.

Gjeninnhenting i norsk økonomi fortsetter

Etter den kraftige nedgangen i første og særlig andre kvartal i fjor, tok aktiviteten i norsk økonomi seg opp i andre halvår i fjor. Vi venter at fastlands-BNP

Tabell 3. NAVs prognose for utviklingen i norsk økonomi i 2021 – 2022. Prosentvis vekst om ikke annet er angitt

	2021	2022
Arbeidsmarked		
Registrerte helt ledige	104 000	87 000
Registrerte helt ledige i prosent av arbeidsstyrken	3,7	3,0
AKU-arbeidsledige i prosent av arbeidsstyrken	4,6	4,1
Sysselsettingsvekst (AKU)	0,3	0,7
Arbeidsstyrkevekst (AKU)	0,3	0,2
Sysselsettingsandel (AKU), nivå	67,3	67,6
Yrkesdeltakelse, nivå	70,5	70,5
Realøkonomi		
Konsum i husholdninger mm	5,9	6,1
Bruttoinvesteringer Fastlands-Norge	1,4	1,6
- Boliginvesteringer	1,3	2,3
Petroleumsinvesteringer	-6,4	-2,5
Eksport	6,0	5,0
- Tradisjonelle varer	2,1	4,1
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge	2,8	3,4
Valutakurs og oljepris (nivå)		
NOK per euro	10,3	10,3
Råoljepris i dollar	62,1	58,8

Kilde: NAV

vil fortsette å vokse ut prognoseperioden. Som års-gjennomsnitt venter vi en økning på 2,8 prosent i år og på 3,4 prosent i 2022 (tabell 3). Tallene for fjerde kvartal viser imidlertid at gjeninnføring av strengere smitteverntiltak dempet veksten i fastlandsøkonomien. Vi legger til grunn at dette fortsatt vil være tilfellet i første halvår i år, men at en stor nok andel av befolkningen har blitt vaksinert i andre halvår, noe som kan tillatte en nedtrapping i smitteverntiltak og bidra til raskere vekst i norsk økonomi. Vi venter at de fleste etterspørselskomponentene vil bidra til veksten i fastlandsøkonomien i år og neste år, og særlig privat konsum. Det eneste negative bidraget vil være videre nedgang i oljeinvesteringene, som vil dempe veksten i fastlands-BNP i år og i noe mindre grad neste år. Vi legger også til grunn at veksten blant handelspartnerne vil ta seg opp fram mot 2022 og dermed etterspørsel etter norske varer og tjenester, slik at økt eksport vil også være et viktig bidrag til veksten i fastlandsøkonomien de nærmeste to årene.

Koronapandemien utgjør en betydelig usikkerhetsfaktor i vurderingen av utsiktene framover. Vaksinering har allerede kommet i gang i Norge og blant våre handelspartnere. Hittil er det en liten andel av befolkningen som har blitt vaksinert, og det har oppstått noen forsinkelser i produksjonen og distribusjonen av de godkjente COVID-vaksinene. Samtidig har flere nye vaksiner nylig blitt godkjent eller er under godkjenning, noe som kan bidra til raskere vaksinering de kommende månedene. Om vaksinering av befolkningen foregår i et langsommere tempo enn planlagt, kan det være nødvendig å opprettholde strenge smitteverntiltak lenger, noe som ville forsinke den økonomiske gjeninnhenting i Norge og internasjonalt.

NAVs arbeidsmarkedsprognose

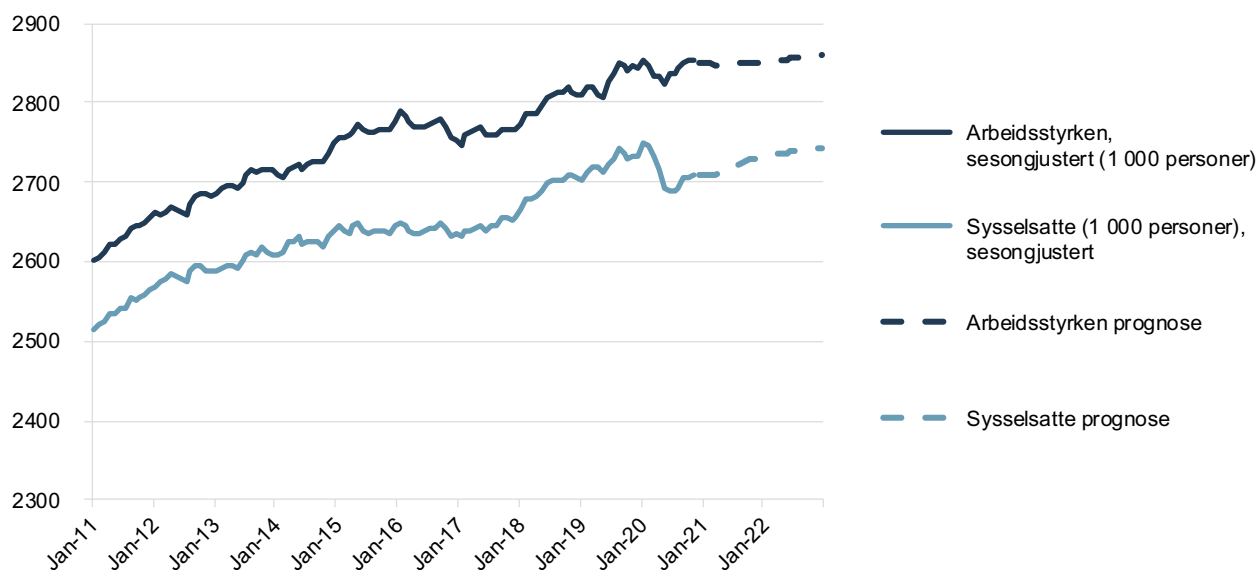
Vi anslår at det i gjennomsnitt vil være 104 000 helt ledige i år, og 87 000 neste år. Dette innebærer en registrert arbeidsledighet på henholdsvis 3,7 og 3,0 prosent i 2021 og 2022. Antallet registrerte helt ledige vil dermed fremdeles være på et mye høyere nivå ved utgangen av 2022 enn det var i forkant av koronakrisen.

Smitteutviklingen og ikke minst vaksinerings-tempoet vil være avgjørende for utviklingen framover. I tråd med regjeringens mellom-scenario⁴ legger vi til grunn at smittesituasjonen tillater at de mest inngripende smittevernstiltakene blir lettet på i begynnelsen av andre halvår, men at vi må leve med noen smittevernstiltak en lengre periode. Lokale smitteutbrudd vil også prege arbeidsmarkedet i første halvår. Vi venter derfor at arbeidsmarkedet vil bedre seg betydelig fra andre halvår i år og ut prognoseperioden. Det er fremdeles en stor andel permitterte blant de helt ledige, og vi forventer at flertallet av disse vil komme tilbake i jobb etter hvert som samfunnet gjenåpner. I tillegg er det gjort betydelige ekstrabevilgninger til arbeidsmarkedstiltak i år, noe som isolert sett vil bidra til en nedgang i antallet registrerte helt ledige. Samtidig er andelen langtidsledige unormalt høyt, og risikoen for at mange av disse vil fortsette å være ledige i lang tid framover er høy. Det har også oppstått skjevheter mellom tilbud og etterspørsel i arbeidsmarkedet, og mange av de arbeidsledige sitter på erfaring og kompetanse som ikke lenger er like ettertraktet på arbeidsmarkedet. Derfor venter vi kun svak nedgang i antall helt ledige i løpet av 2022.

Både sysselsettingen og arbeidsstyrken falt kraftig i løpet av første og andre kvartal i fjor ifølge sesongjusterte AKU-tall (figur 11). Antall personer i arbeidsstyrken var i fjerde kvartal i fjor tilbake på om lag samme nivå som før krisen, men sysselsettingen var fremdeles betydelig lavere. Som en konsekvens av lavere befolkningsvekst i yrkesaktiv alder og lavere arbeidsinnvandring forventer vi svak vekst i arbeidsstyrken framover. Vedvarende høy arbeidsledighet og høy konkurranse om de ledige jobbene vil også føre til at flere trer ut av eller utsetter å gå inn i arbeidsstyrken. Vi forventer derfor at yrkesdeltakelsen holder seg stabil de neste årene. Vi forventer en moderat vekst i sysselsettingen i årene som kommer. Bedringen i år forventes å komme hovedsakelig i andre halvår, noe som gjør at

⁴ Regjeringen la i slutten av januar fram tre ulike framtidsscenarier for pandemien.

Figur 11. Antall personer i arbeidsstyrken og antall sysselsatte ifølge AKU.1 000 personer. Sesongjusterte tall



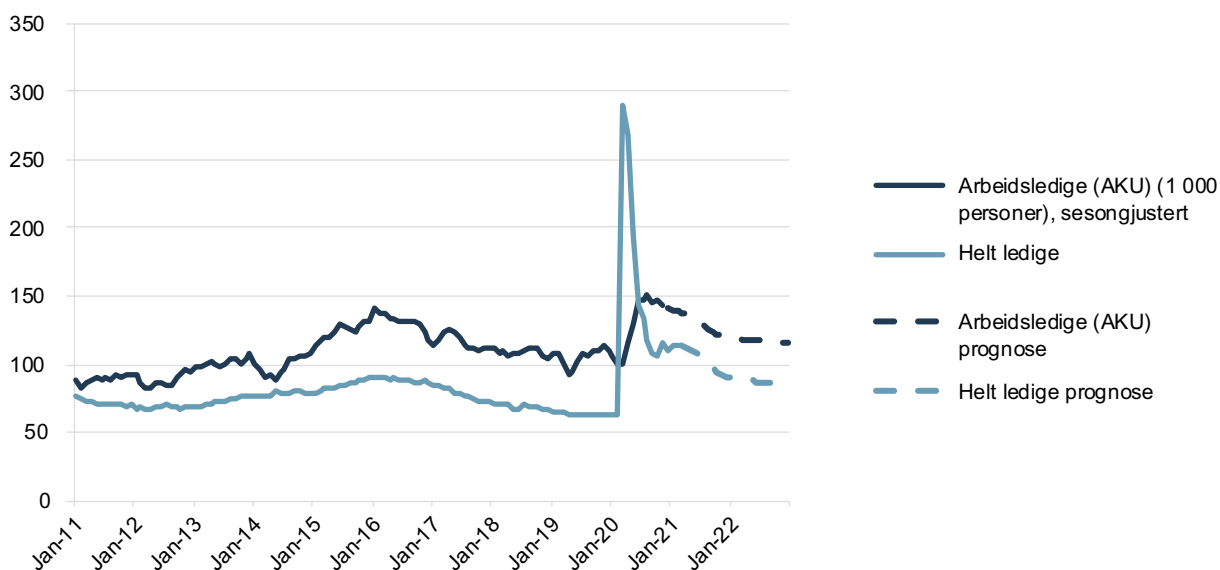
Kilde: SSB og NAV

årsveksten i 2021 blir ganske svak. Sysselsettingsandelen, som falt ganske tydelig i 2020 (tabell 4), øker også noe i år og neste år. Men den vil fortsatt være lavere i 2022 enn den var i 2019 ifølge vår prognose. AKU-ledigheten viste en mye mindre økning og på et senere tidspunkt enn den registrerte ledigheten (figur 12). Det kommer av at permitterte er regnet som arbeidsledige i NAVs statistikk fra dagen de melder seg som arbeidssøkere, mens de er regnet som sysselsatte midlertidig fraværende fra arbeid de første tre månedene av permitteringen. Vi forventer også en betydelig nedgang i AKU-ledigheten de kommende årene i takt med at situasjonen i norsk økonomi bedrer seg.

Noen av næringene som har blitt hardt rammet av koronapandemien vil oppleve sterk vekst etter hvert som samfunnet gjenåpner, blant annet serveringsbransjen, men det er sannsynlig at det vil ta flere år før for eksempel reiseliv og luftfart er tilbake på

samme nivå som før koronakrisen. Avinor anslår at flytrafikken først i 2025 vil være tilbake til nivået man hadde i 2019. Samtidig vil fallende oljeinvesteringer gi mindre aktivitet i leverandørindustrien. Dette kan medføre langvarig høy arbeidsledighet innen enkeltyrker, noe som vil skape utfordringer for NAV i formidlingen av arbeidskraft fra næringer med lav etterspørsel til næringer med høy etterspørsel av arbeidskraft. Konkurser vil også medføre at en del av de permitterte ikke vil komme tilbake til sin opprinnelige arbeidsgiver. Den vedvarende høye arbeidsledigheten vil bety at flere vil trenge oppfølging fra NAV for å komme tilbake i arbeid. Det forsterkes av at mange av de som har gått ledige lenge har lav utdanning og at ledigheten er høy for en del grupper av innvandrere. Fra tidligere kriser vet vi i tillegg at det ikke bare er de mest utsatte gruppene som trenger oppfølging i en slik situasjon, men også de mer ressurssterke gruppene som i en normalsituasjon klarer seg uten bistand.

Figur 12. Antall registrerte helt ledige og ledige ifølge AKU. 1000 personer. Sesongjusterte tall



Kilde: SSB og NAV

Tabell 4. Befolkning i yrkesaktiv alder, arbeidsstyrken, sysselsatte og arbeidsledige ifølge AKU

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Befolkning 15-74 år	3 850 000	3 896 000	3 935 000	3 966 000	3 993 000	4 015 000	4 035 000
Arbeidsstyrken	2 723 000	2 764 000	2 769 000	2 763 000	2 802 000	2 830 000	2 840 000
Sysselsatte	2 624 000	2 639 000	2 638 000	2 647 000	2 694 000	2 724 000	2 710 000
Yrkesdeltakelsen	70,7 %	71,0 %	70,4 %	69,7 %	70,2 %	70,5 %	70,4 %
Sysselsettingsandel	68,2 %	67,7 %	67,0 %	66,7 %	67,5 %	67,8 %	67,2 %
AKU-arbeidsledige	98 000	125 000	131 000	117 000	108 000	106 000	130 000
Registrerte helt ledige (NAV)	75 254	80 561	83 813	74 235	65 547	63 451	141 939

Kilde: SSB og NAV

Makromodellen KVARTS

NAVs prognose om utviklingen i norsk økonomi og arbeidsmarked er basert på modellsimuleringer vi har gjort med den makroøkonometriske modellen KVARTS. KVARTS er en modell for norsk økonomi utviklet av SSB. Modellen er estimert på data fra nasjonalregnskapet og basert på økonomisk teori. For mer informasjon om modellen, se *MODAG* og *KVARTS* - SSB.

Referanser

Statistisk sentralbyrå (2019). *Konjunkturtendensene 2019/1*.

